ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

Тақырыбы: *“Жерді аймақтарға бөлу”*

Орындағандар: Сатвалдиев Бағдат және Мыңбай Мирас

Қабылдаған: Айғаринова Г.Т.

Алматы 2016

МАЗМҰНЫ

- КІРІСПЕ
- НЕГІЗГІ БӨЛІМ
- 2.1. ЖЕРДІ НЫСАНАЛЫ МАҚСАТТАРҒА БӨЛУ
- 2.2. ҚР-НЫҢ АУМАҒЫНДА ТАБИҒИ ЖАҒДАЙЛАРЫ БОЙЫНША МЫНАДАЙ АЙМАҚТАР ЕРЕКШЕЛЕНЕДІ
- 3. ЖЕРДІ АЙМАҚТАРҒА БӨЛУ

- 1. **Жер кодексінің 8 – бабы бойынша**
- Аймақтарға бөлу - жер аумағын оның нысаналы мақсаты мен пайдаланылу режимін белгілеп айқындау. 1-1. Елді мекендерде жерді аймақтарға бөлу бағалау аймақтарының шекараларын және жер учаскелеріне төлемақының базалық ставкаларына түзету коэффициенттерін айқындау мақсатында жүргізіледі. 2. Жерді аймақтарға бөлуді облыстар, республикалық маңызы бар қала, астана, аудандар, облыстық маңызы бар қалалар деңгейінде ұйымдастыруды облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың тиісті уәкілетті органдары жүзеге асырады. Жерді аймақтарға бөлу жобасын (схемасын) облыстардың, республикалық маңызы бар қаланың, астананың, аудандардың, облыстық маңызы бар қалалардың тиісті өкілді органдары бекітеді.

- Аймақтарға бөлу- жер аумағын оның нысаналы мақсаты мен пайдалану режимін белгілей отырып айқындау.Жерді аймақтарға бөлуді белгілі бір деңгейде ұйымдастыруды тиісті атқарушы органдары жүзеге асырады, жерді аймақтарға бөлу жобасын тиісті өкілді органдар бекітеді. Жерді аймақтарға бөлу кезінде белгіленген, аумақты пайдаланудың нысаналы режимі жоғарғы тармақтарда көзделген тәртіппен бекітіледі, жер құқығы қатынастарының субъектілері үшін міндетті болып табылады. Бұл жұмыс жергілікті бюджет қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасының жер қоры нысаналы мақсатына сәйкес мынадай санаттарға бөлінеді:

- Қазақстан Республикасының жер қоры нысаналы мақсатына сәйкес мынадай санаттарға бөлінеді:
- 1) ауыл шаруашылығы мақсатындағы жер;
- 2) елді мекендердің (қалалардың, кенттер мен ауылдық елді мекендердің) жері;
- 3) өнеркәсіп, көлік, байланыс, ғарыш қызметі, қорғаныс, ұлттық қауіпсіздік мұқтажына арналған жер және ауыл шаруашылығына арналмаған өзге де жер;
- 4) ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың жері, сауықтыру мақсатындағы, рекреациялық және тарихи-мәдени мақсаттағы жер;
- 5) орман қорының жері;
- 6) су қорының жері;
- 7) босалқы жер.

Жер категориясы боынша жер қорының динамикасы.

№	Жер категориясы	Жылдары		
		1990	1995	2000
1.	Ауылшаруашылық мақсатындаға жерлер	220745	194815	93077,1
2.	Елді мекендегі жерлер	2132,3	19207,9	20201,7
3.	Өнеркәсіп, көлік, байланыс, қорғаныс және басқа мақсаттағы жерлер	19772,6	17374,7	11131,4
4.	Ерекше қорғалатын жерлер	773,6	862,8	1247,1
5.	Орманды қоры жері	9951,5	10930,2	22222,8
6.	Су қоры жері	809,4	901,2	3568,3
7.	Босалқы жерлер	17461,9	28036,9	118696,4
	Жер жиыны	271646,3	272128,7	270144,8

Қазақстан Республикасының аумағында табиғи жағдайлары бойынша мынадай аймақтар ерекшеленеді:

- 1) орманды дала;
- 2) дала;
- 3) қуаң дала;
- 4) шөлейтті;
- 5) шөлді;
- 6) тау етегі-шөлді-далалық;
- 7) субтропикалық шөлді;
- 8) субтропикалық-тау етегі-шөлді;
- 9) орта азиялық таулы;
- 10) оңтүстік-сібір таулы аймақтар.

Аумақтарды аймақтарға бөлу

- **Қала құрылысын жоспарлау кезінде аумақтарды жекелеген аймақтарды қала құрылысына пайдалану түрлері мен оларды пайдалану жөніндегі мүмкін болатын шектеулерді белгілей отырып жұмыс істелетін аймақтарға бөлу. Елді мекендердің аумақтарын аймақтарға бөлу.**
- **Қалалық аймақтарға бөлу – елді мекеннің аумағын олардың жұмыс істейтін мақсатына сәйкес бөлу (тұрғын, қоғамдық, өнеркәсіптік, рекреациялық және өзге де функционалдық аймақтар).**
- **1. Елді мекендердің бас жоспарлары (дамыту және құрылыс салу схемалары) олардың аумақтарын аймақтарға бөлуді көздеуге, жекелеген функционалдық аймақтардың нақты аумағын пайдалану түрлерін айқындауға, олардың пайдаланылуына шектеу белгілеуге және:**
- **1) адам мекендейтін және тіршілік ететін қолайлы ортаны;**
- **2) халықтың және өндірістің шектен тыс шоғырлануын болғызбауды;**
- **3) ерекше қорғалатын табиғи аумақтарды қоса алғанда, қоршаған ортаны ластанудан қорғауды;**
- **4) тарихи және мәдени мұра объектілері мәртебесі бар аумақтарды қорғауды;**
- **5) аумақтарды антропогендік, техногендік процестердің және төтенше жағдайлардың қауіпті (зиянды) әсерінен қорғауды;**
- **6) қолайсыз табиғи құбылыстардың әсерін азайтуды қамтамасыз етуге тиіс.**

- Аумақтарды аймақтарға бөлу Қала құрылысын жоспарлау кезінде аумақтарды жекелеген аймақтарды қала құрылысына пайдалану түрлері мен оларды пайдалану жөніндегі мүмкін болатын шектеулерді белгілей отырып жұмыс істелетін аймақтарға бөлу. Елді мекендердің аумақтарын аймақтарға бөлу. Қалалық аймақтарға бөлу – елді мекеннің аумағын олардың жұмыс істейтін мақсатына сәйкес бөлу (тұрғын, қоғамдық, өнеркәсіптік, рекреациялық және өзге де функционалдық аймақтар).

Әкімшілік-аумақтық құрылыстағы роліне, әлеуметтік-экономикалық жағдайлары мен өндірістік-шаруашылық мамандандырылуына қарай қалалар мен селолық елді мекендердің аумақтарында функционалдық аймақтардың мынадай түрлері:

- Әкімшілік-аумақтық құрылыстағы роліне, әлеуметтік-экономикалық жағдайлары мен өндірістік-шаруашылық мамандандырылуына қарай қалалар мен селолық елді мекендердің аумақтарында функционалдық аймақтардың мынадай түрлері:
  1) тұрғын аймақтар;
  2) қоғамдық (қоғамдық-іскерлік) аймақтар;
  3) рекреациялық аймақтар;
  4) инженерлік және көлік инфрақұрылымдары аймақтары;
  5) өнеркәсіп (өндіріс) аймақтары;
  6) ауыл шаруашылығына пайдаланылатын аймақтар;
  7) арнаулы мақсаттағы аймақтар;
  8) режимдік аумақтар аймақтары;
  9) қала маңындағы аймақтар;
  10) санитариялық-қорғаныш аймақтары;
  11) резервтегі аймақтар (қала құрылысы ресурстары) белгіленуі мүмкін.

- Қазіргі уақытта республиканың аумағы 272490,2мың га құрайды. Қазақстан Республикасының жер қоры 14облыспен республикалық мәндегі екі қала – Астана мен Алматының аралықтарында үлестірілген. Әкімшілік құрылым жүйесіне 160ауылдық әкімшілік аудан, 303 облыстық, аудандық мәндегі қалалар мен поселкелер, 7202 ауылдық елді мекендер кіреді.
- Қарағанды (42798,2мың га), Ақтөбе (30062,9мың га), Шығыс Қазақстан (28322,6мың га), Батыс Қазақстан (15133,9мың га), Оңтүстік Қазақстан (11724,9мың га), Солтүстік Қазақстан (9799,3мың га) сияқты облыстардың аумағы көлемі жағынан Еуропаның көптеген дамыған елдерінен бірнеше есе үлкен. Себебі Республиканың аумағы 10 табиғи-шаруашылық аймақта орналасқан, жер қорының құрамы мен құрылымы облыстар бойынша айрықшалынады.
- Көптеген егістік алқаптарының Қостанай (5605,01мың га), Солтүстік Қазақстан (4060,7 мың га), Оңтүстік Қазақстан (786,3мың га), Батыс Қазақстан (437,1мың га), Шығыс Қазақстан (860,9мың га) сияқты облыстар, орманды, далалы аймақтарда орналасқан, егістігі аз суарылатын жерлерді Алматы, Жамбыл, Оңтүстік сияқты Оңтүстік облыстар иеленеді.

Назарларыңызға рахмет!!!